

Yleiset huomionne esityksestä.

Lakiesityksen tekeminen työsuhtelainsäätelyn 1 luvun 1 §:stä on periaatteellisesti merkittävä. Kuten esityksessä on todettu tarve arvioida työntekosuhteen oikeudellinen luonne kiistanalaisissa tai epäselvissä tapauksissa kokonaisharkinnalla on kirjattu jo muun muassa voimassa olevan lain esitöihin (HE 157/2000).

KT toteaa, että sinällään on tarkoituksenmukaista, että oikeussuhteen oikeudellisen luonteen arvioiminen kokonaisharkinnan avulla epäselvissä tapauksissa ilmenee jo lakitekstissä. Täten kokonaisharkinnan lisäämistä TSL 1 luvun 1 §:n voidaan pitää lähtökohtaisesti perusteltuna ja kannatettavana.

KT katsoo että työn teettämisen ympäristössä ei ole sinällään kuitenkaan tapahtunut siinä määrin sellaisia muutoksia, että lakiesitykselle tästä syystä olisi erityisiä tarpeita.

Huomionne esityksen yleisperusteluista.

Esityksen tavoitteena on täsmentää ja selkeyttää työsuhteen käsitteen määrittelyä tulkinnanvaraisissa ja epäselvissä tilanteissa, erityisesti työsuhteessa ja yrittäjänä tehtävän työn välisessä rajanvedossa. Esityksen yleisperusteluiden tavoitteet kohdassa voisi viedä tuoda esiin, että selkiyttäminen ja täsmentäminen tehdään lisäämällä säännökseen kokonaisharkintaa ja siinä huomioon otettavia seikkoja koskeva virke soveltamisalasäännöksen yksityiskohtaisten perusteluiden (HE 157/2000) ja oikeuskäytännön mukaisesti.

Tavoitteet (3) kohtaan s. 13 olisi syytä tuoda esiin täsmennyksenä, että lakiin esitettäväksi kokonaisarviointi ei tarkoita sitä, että tulkinnanvaraiset ja epäselvät työntekosuhteet arvioitaisiin jotenkin automaattisesti työsuhteessa tehtäväksi työksi, vaan kyseessä on kokonaisarviointi, jonka lopputuloksena työntekosuhteessa voi olla kyse työsuhteessa tehtävästä työstä tai yrittäjänä tehtävästä työstä.

Yleisperusteluiden kohtaan 4.2.1 toiseksi viimeistä kappaleesta olisi hyvä ilmetä, että välillisiä kustannuksia voi syntyä kaikille työtä teettäville tahoille sektorista riippumatta.

Yleisperusteluiden kohtaa 4.2.2 viimeisessä kappaleessa käsitellään viranomaisvaikutuksia. Viranomaisen tarkoitettaneen tässä aluehallintoviranomaisia.

Huomionne esityksessä arvioituista vaikutuksista.

TSL 1 luvun 1 §:n muutos tuo ainakin aluksi epäselvyyttä oikeustilaan ja kysymyksiä siitä, missä määrin laki muuttaa aikaisempaa oikeustilaa. Tätä ei ole esityksessä juurikaan käsitelty muutoin kuin viranomaisvaikutusten osalta.

Yleisperustelujen mukaan tiedossa ei ole tarkkoja lukumääriä niistä henkilöistä, joiden oikeussuhteisiin kokonaisharkinnan tekemistä koskeva vaatimus tulisi vaikuttamaan (s. 16). Tässä yhteydessä viitataan vielä siihen, mitä edellä on todettu siitä, miten kohtaa tavoitteet tulisi täsmentää ja selkiyttää.

Huomionne pykälään ehdotettavasta muutoksesta ja sen säännöskohtaisista perusteluista.

TSL 1 luvun 1:n lisättäisiin, että tulkinnanvaraisissa tilanteissa työsuhteen olemassaolo arvioidaan kokonaisharkinnalla, jossa otetaan huomioon muun muassa osapuolten oikeussuhteen luonnetta

koskevat yhteinen tarkoitus, työn tekemistä koskevat ehdot, olosuhteet joissa työtä tehdään sekä niistä muodostuvat osapuolten tosiasiallinen asema oikeussuhteessa.

Säännöskohtaisissa perusteluissa s. 23, 2. kappale ”Lisäksi työnsuorittajan epäitsenäistä / itsenäistä asemaa koskevassa arvioinnissa voidaan ottaa huomioon myös *sopijapuolten sosiaalinen ja taloudellinen asema.*” Alaviitteeseen nyt laitettu teksti : ”Tällä kohden viitataan yleisesti siihen, että alisteisessa ja epäitsenäisessä asemassa oleva on usein taloudellisesti ja sosiaalisesti työoikeudellisen suojan tarpeessa. Kohdalla ei sen sijaan viitata siihen, että tilanteessa, jossa työtä kiistatta tehdään itsenäisessä asemassa, työn suorittajan taloudellisella asemalla olisi merkitystä työntekosuhteen oikeudellisen luonteen määrittelyssä.” pitää lisätä itse tekstiin.

KT toteaa yleisesti, että asemasta puhuminen on yleisesti omiaan lisäämään epäselvyyttä eikä se siitä syystä sovellu itsenäiseksi arviointikriteeriksi. Selvyyden vuoksi myöskin säännösehdotuksessa olisi syytä poistaa kirjaus asemasta ja muuttaa säännösehdotus kuulumaan, ”jossa otetaan huomioon muun muassa osapuolten oikeussuhteen luonnetta koskevat yhteinen tarkoitus, työn tekemistä koskevat ehdot, ja olosuhteet, joissa työtä tehdään.”

Perusteluissa tulisi tuoda vielä selkeämmin esiin, että arviointi tehdään ensisijaisesti lainkohtaan kirjattujen kriteerien perusteella. Kokonaisarviointia käytetään vain, jos se on työntekosuhteen tulkinnanvaraisuuden ja epäselvyyden vuoksi tarpeellista. Lisäksi olisi syytä tuoda esille, että lakiin esitetty kokonaisarviointi ei tarkoita sitä, että tulkinnanvaraiset ja epäselvät työntekosuhteet arvioitaisiin jotenkin automaattisesti työsuhteessa tehtäväksi työksi, vaan kyseessä on kokonaisarviointi, jonka lopputuloksena työntekosuhteessa voi olla kyse työsuhteessa tehtävästä työstä tai yrittäjänä tehtävästä työstä.